

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria: *
 pe un an ..... 20 cor.
 pe șase luni ..... 10 cor.
 pe trei luni ..... 5 cor.
 pe o lună ..... 2 cor.
 * în de Duminică pe ea 4 cor.
 pentru România și străinătate pe ea
 46 franci.
 Manuscrisurile se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

De un an și garanta: prima dată la
 12 ani; a doua dată 12 bani; a treia
 dată 2 b. de fiecare publicare.
 Adăți abonamentele, cât și traseele:
 să se plătească în Arad.
 Traseele pentru oraș și comitate
 Scrieri neretrânse nu se primesc

APUCĂTURI.

(sb) Una din neajunsurile mari ale politicii noastre a fost, c'am pierdut ori-ce conștință cu cercurile politice ale Monarhiei, cu lăcomia politică și îndeosebi cu cercurile de la Budapesta. Dela Șaguna n'am mai avut pe nimeni care să fi ajuns în apropierea Tronului, să fi împiedicat ori să fi ajutat cu orice mijloc la cale în favorul ori defavorul nostru, să fi fost veghe neadormită a intereselor noastre. N'am avut. Curtea a fost înconjurată numai de consilieri, cari au fost înaintea poporului românesc și sunt poate și astăzi de zile de când Majestatea Sa n'a mai avut consilier, poate nici n'a văzut înaintea sa vreun român. Nu este oare destul de transparent faptul că nici capul bisericii ortodoxe, nici celele unite nu sunt consilieri intimi ai Majestații Sale? Câtă umilire a poporului nostru în faptul acesta!

Dar pierdut-am ori-ce legătură și cu ceilalți factori politici din Monarhie. Anii de acum rămăs nepăsători la tot, ce se scrie și se vorbește despre noi în presă și în cercurile politice determinătoare, doar prin presa noastră, slăbită și ea în mijlocul apatiei generale și a persecuțiilor procurorilor, mai desăvârșim câte ceva, despre ceea-ce de obicei nu se ia în seamă.

E de mirat că n'astfel de împrejurări nu putut acredita și validata păreri calumnioase despre valoarea noastră, ca element politic, ca factor constitutiv al patriei și suntem astăzi ori de prea slabi, pe cari, o politică de stat, nu s'ar putea sprigini nici ea razim

subsidiar, ori în lumina veche a calumniilor iredentiste? Meschinăriile s'au făcut mai ales în aceste două direcțiuni. Nu pot să fie nimăru de vre-un folos, pentru-că sunt slabi. Insuș politica lor de pasivitate e o manta cu care vor să-și ascundă slăbiciunea. Pe de altă parte nu merită să fie lătați, căci aceasta ar însemna a-i duce cu un pas mai înainte spre visul lor: Daco-România. Aceasta descriere politică a trecut de convingere în cercurile, unde n'astfel de timp din urmă pare a se fi primit axioma că punctul de reazăm al dinastiei nu poate să fie altul decât Budapesta și elementul Maghiar, care nu are alte puncte de gravitare în jurul ei.

Că suntem slabi, aceasta nu le era greu a o dovedi. În pasivitate cât am stat, am dispărut cu desăvârșire de pe arena politicii, n'am turburat circuliți nimăru, am dat răgaz ca politica de stat să ne scoată din toate pozițiile și să se provadă cu toate mijloacele de putere pentru vremea, când ajungând la recunoașterea politicii absurde ce urmăm, vom cerca să ne ridicăm iar' capul. Așa s'a și întâmplat. După letargia de trei decenii, am intrat în alegeri și cu mari sforțări abia am putut scoate opt deputați. Ne-a îndestulit pe noi și de sigur a fost frumos rezultatul pentru noi, cari îl apreciem în lumina nefastei situații ce ni-s'a creat, dar, cum în politică rezultatele hotărăsc, n'a fost propriu de a schimba opiniunea acreditată despre forțele noastre. Nici situația nefastă artificială, nici sfâșierea intestină între frați, nu sunt luate în nici o socoteală, aceasta din urmă, ca un blăstăm al neamului nostru, nici nu poate fi luată.

Alegerile, în rezultatul lor privitor la Români, au avut deci aerul a confirma afirmațiunile susținute de politica șovinistă. Și avut-am noi pe cineva, care să fi justificat rezultatul acesta, să fi arătat, că ce s'a întâmplat este minune și tocmai din contră desmintirea cea mai complectă a calumniilor debitate în detrimentul nostru? Am văzut, și în sfâșierea d'acum, la aparență extremă a partidelor maghiare, înțelegerea lor solidară, de a nu-l slobozi singur numai pe mandatarul partidului naționalist, partid organizat în toată regula, la Majestatea Sa, atunci, când toate celelalte partide din Dietă au fost ascultate și consultate prin șefii primiți în audiență. Ce dovedește aceasta? Că vor să producă pretutindeni impresia slăbiciunii noastre și a forțelor lor, cari osîndesc la capitulare ori ce împotrivre.

Manopera asta o au față de curte, manopera asta față de străinătate. Casul cu «Contemporary Review» este foarte eclatant. A usturat articolul d-lui Drăghicescu mai ales pentru-că suna discordant cu fraza, vulpoiului conte Apponyi că «pe popoarele Ungariei, evoluțiunea unui progres secular, le-a contopit într'o națiune omogenă de nouăsprezece milioane».

În numărul de ieri al ziarului «Budapesti Hirlap» bine cunoscutul Jancsó Benedek filozofeză despre noi astfel:

Politicianii naționaliști Români, în lupta aceasta a Ungariei, pe care o duc pentru independența-i cu Viena, nu pot fi primejdioși nici odată. Nu pot fi primejdioși din două motive. În-tâiu, pentru-că în Viena, pact serios nici în trecut n'au legat, nici în viitor n'au intenția să lege cu dînșii. (!) A doua, pentru-că lipsește din dînșii

RĂSPALTA BINEFACERII.

Invățături morale — după Andersen.

E frig și vântul de mează-noapte suflă în-țurător. În întunecul nopții un călător obosit bate la ușa mică a unei colibe; care se deschide către o femeie de statură mică.

— Ce voești, — îl întreabă — de așa târziu bați la ușe.

Lasă-mă în lăuntru femeie bună, că nici într-un loc nu sunt primit. Așa de tare suflă vântul și sunt obosit.

Intră dar în scutul săracilor, în numele lui Dumnezeu, deși nu umbli în loc bun, căci vezi că această mică e rece și goală, iar copilul meu e flămânz.

Călătorul intră. În lăuntru a aflat doi copii așezați la față; tremurând cereau dela mama pâine.

Adusu-ne-ai pâne? întrebare pe călător. Dară adus — zice el — și eu sunt flămând. Căci ceea ce îi privia cu milă și plin de iubire, se încălzia inima.

— Eată aci fălia cea din urmă — zise mama lor — și vouă și călătorului. Iar tu? întreabă călătorul. Eu mă voi ruga și așază-mi va alunga foamea, zice ea. Toți la o dată apoi se rugară — călătorul, mama și copilul pentru pânea de toate zilele. Mama lor se ruga cu glas înalt: Tatăl nostru carele ești în ceruri, în numele Fiului tău celui sfânt, a lui Isus Christos, te rog ajută-mă. Domnul a promis, că ce vom cere în numele Lui, ni-se va da nouă!

O liniște mare se făcu între ei, în ochii călătorului apărură ceva ca și o rază dumnezeiască. Mama și pruncii obosiți se culcară pe așternutul lor, iar călătorul i-a rămas un unghiș, unde să-și plece capul.

Noaptea, mama visează, că ar fi par'că în cer. Totul era plăcut și frumos acolo. Înaintea ei stătea Domnul Isus și zicea: Flămând am fost și tu mi-ai dat să mănânc, setos am fost și tu mi-ai stâmpărat setea; răsplată dela Dumnezeu. Și binecuvântând-o Christos și pe copiii: femeia era liniștită și fericită.

Razele soarelui străbăteau prin fereastra colibei, iar femeia s'a deșteptat. Frecându-se la ochi voi să caute după călător. Dar unde e? A dispărut. Pe masă însă au lăsat o pungă plină de bani pe care erau scrise următoarele cuvinte:

„În cât ai făcut aceste unuia dintr'acești mai micți frați ai mei, mie mi-ai făcut“.

Laudă, laudă Ție prea bunule Părinte! — zicea plângând sărmana femeie.

Călătorul s'a dus mai departe. Era o noapte friguroasă, ninge; călătorul se opri lângă un palat. Sub poarta palatului se preumbla în sus și în jos un păzitor invălit bine în vestmânt călduros. Călătorul se apropie de el și-l ceru adăpost ca să se scutească contra frigului în cap de noapte.

— Ce-ți cade în minte! sbieră păzitorul. Aici nu este loc pentru tine. Du-te n'ndrumu-ți, căci de nu, chiem jandarul. În clipa aceea pași o doamnă pe poarta palatului!

Ce te sfădești? întreabă ea — nu striga așa; ori nu știi că copilul meu, acolo sus, zace bolnav de moarte în pat? Mă iertați doamnă — zice — dar eu numai datorința mi-o împlinesc. Omul acesta cere scut peste noapte!

Doamna privește călătorul, din ochii căruia numai pace și iubire schintează.

— Ar fi păcat a nu-l adăposti în așa frig. Să-l conduc în chiliuța din năpo în îngrijitorul de curte și să aibă grijă de el să capete supă caldă. Ai înțeles? Doamna cu pași repezi se depărta pe trepte n'nd sus la copilul ei bolnav.

Dumnezeu să-ți răsplătească! striga călătorul — mă voi ruga pentru micul bolnav!

Cam hodorosând păzitorul îl conduse pe călător în chiliuța lui, iar doamna se așeză lângă patul copilului ei și se ruga ferbinte, în urmă adormi. Și a visat, că Christos a stat lângă patul bolnavului și ținea mâinile deasupra frunții copilului așa zicând: Vindecă-te! Ochii lui Christos erau plini de aceeași pace și iubire, ca și a călătorului!

Razele prime ale soarelui se strecurau prin ferestrele mari ale palatului și mama auzi cuvintele acestea: „Călător am fost și tu mi-ai dat mie adăpost; să fii binecuvântată!“

S'a trezit; și eată copilul zimbând o întimpină cu cuvintele: Mamă sunt sănătos! m'am visat cu dulcele nostru Isus: El a fost aci și m'a vindecat.

Mama grăbește la călător, voind a-l vedea, dar călătorul dispăruse. Păzitorul zicea că nu știe când și cum!

Trad. de: Iosif Vuculescu.

acea forță politică, care i-ar putea face în lupta aceasta primejdios. În Viena sunt în curat, că tocmă din punctul de vedere al unității Monarhiei, e primejdios „în partea răsăriteană a imperiului“ a lua supremația politică din mâna Maghiarilor și a o pune în mâna Românilor. Asta o știe și cel mai miop politician al curții ori militar, că a ridica la autonomie în sensul politicii românești pe vechiul Ardeal și părțile învecinate și a organiza acolo românimea ca și națiune politică ar însemna pregătirea drumului de triumf al iredentel daco-române. Văzând această limpede cel din Viena nu se încred — cu toate ofertele dese — în loialitatea politicii naționalității române.

Dar' chiar dacă Viena s'ar alia serios cu ei, pentru noi (Ungurii) n'ar fi tocmă așa mare pericol politic, cum cred ei. La ultimele alegeri au pășit în acțiune și întreprinderea s'a terminat cu o rușinoasă înfrângere, care a arătat, că pasivitatea de trei decenii nu a fost putere, ci slăbiciune politică. Politica românească a vegetat din slăbiciunea politicii și guvernul națiunii maghiare. Viața nu i-a dat o o putere intrinsecă. N'are nici o șansă politica română, ca să ia cu succes lupta contra tendințelor naționale maghiare. Pentru răușita unei lupte politice e necesar, ca poporul respectiv să aibă acea pătură a poporului, care cu tăria ei să sprijinească tendințele naționale și politice. Românimea din patrie n'are această pătură socială, n'are nici aristocrație, nici proprietari de pământ, nici burghezime. Se răspunde la asta: nu e încă, dar' cu ajutorul băncilor va fi... Continuă apoi, că așa ceva e imposibil; în câțiva ani e imposibil a crește falanga puternică.

Problema politicii viitoare românești e, a fixa, întâiu de toate, aceasta valoare discutată a poporului nostru ca forță alcătuitoare de stat, a fixa-o exact, real și a restabili proporțiile denaturate în paguba noastră în atât de lung șir de ani.

Contele Tisza la Viena.

— Criza. —
— 11 Aprilie.

De ce și-a nitat coaliția.

Anume de Casa Magnaților. Acum, după ce s'au apucat de discuțiunea Adresei, își aduc aminte că există și o Casă a Magnaților, care, nu se crede că va juca într'un ciur cu Zoltanul.

Și sunt îngrijorați șovinistii de soarta Adresei lor, când cea va ajunge în Casa magnaților.

Academia Română.

— Raport asupra lucrărilor făcute în 1904—1905. —
(Continuare).

Cercului cultural „Vasile Conta“ din Piatra Neamțu;
Bibliotecii mănăstirii Sinaia;
Uniunii studenților universitari din București.

În schimb s'au trimis: Bibliotecii Universității din Cambridge și Societății Bolandistilor dela Bruxelles.

IV. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Subvențiunea acordată de Stat anul trecut pentru aceste publicațiuni și cercetări istorice a fost întrebuințată aproape toată spre a se acoperi cheltuielile de tipar pentru ultimul volum publicat. Câte-va copii de documente au mai fost procurate din arhivele de stat din Danzig.

Dela ministerul Afacerilor străine s'au primit copii de pe 100 documente diplomatice din arhivele imperiale dela Viena din anii 1812 până la 1848.

Dr. Ioan Contacuzino a dăruit un volum manuscris rămas dela bunicul său General Nicolae Mavros, cuprinzând copii de documente diplomatice dintre 1819—1820, precum și scrisori originale de ale Cavalerului de Gentz; iar dl I. Prodan, membru la înalta Curte de Casație ne-a dat trei scrisori de ale Cavalerului de Gentz către Mihail Suțu, Domnul Moldovei.

Starea publicațiunii Documente istorice Hurmuzaki este deci aceeași, ca în anul trecut și anume:

Tisza la Rege.

Contele Tisza, a plecat ieri la Viena, să refereze Majestății Sale despre situație.

Va fi primit — după-cum anunță o depeșă din Viena — în audiență azi la 10 ore.

Se crede că Tisza, ar avea și propuneri pozitive a face Majestății Sale, privitoare la criză.

Aseară contele Tisza a consultat mult prealabil cu Goluchowsky.

Comisiunea de retorziune.

Săptămâna aceasta Dieta, dacă nu va întreprinde altceva, probabil se va ocupa numai de propunerea de retorziune a lui Eötvös Károly.

Eötvös își va motiva Joi propunerea și Vineri va fi și pusă la ordinea zilei.

Noul ministru-președinte.

În cercurile politice s'a răspândit vestea că contele Tisza va fi absolvat și înlocuit cu Hieronymi Károly ori Tallián Béla.

Nou plan.

S'a ivit un nou plan, de-ocamdata numai de valoare academică «privitor la deslegare». Un bărbat cu trecere să-și construiască un program și să provoace partidele să-l spriginească. Cam așa, cum a făcut Széll înainte cu câțiva ani; și dînsul a făcut apel la diferitele partide și fracțiuni. Programul acesta ar trebui să fie așa, ca să poată fi primit de o mare parte a coaliției, și de a partidului liberal și să-l accepte și Majestatea Sa.

PROBLEMA AUSTRIAC.

(Urmare).

Iar Împăratul nici el nu este în stare să imprime politicii o îndrumare spre federațiune. Întât, el este azi un om prea bătrân pentru ca să i-se ceară să-și schimbe concepțiunile în care a fost crescut și cu care a domnit asupra împărăției sale mai bine de un veac.

Chiar dacă ar fi mai tânăr, Francisc Iosif n'ar fi omul dela care lumea ar putea să aștepte o hotărîre lămurită și energică. Bătrânul monarh a fost toată viața lui o admirabilă sintesă a mentalității austriace. El a fost în toldeana omul cuncesiunilor smulse prea târziu ca să fie privite ca o adevărată soluție, și a rezistențelor prea slabe ca să dea reacțiunilor o putere și un prestigiu.

În această nehotărîtă atitudine se vede rește lipsa orî cărui ideal, ca și orî cărui patimî, orî cărui mândrî ca și orî cărui interes și fiecare austriac poate să regăsească starea lui sufletească. Poate că aci stă secretul popularității lui Francisc Iosif, cărui domnie plină de nenorociri, de suferințe și de scandaluri, numai popularitate putea să-i aducă. Dar dacă domnia lui Francisc Iosif, a fost o nefericire pentru Austria ea a fost de sigur o fericire pentru naționalitățile din Austro-Ungaria. Cine știe, dacă aceste naționalități ar fi putut să se întărească așa de bine și mai ales să se pregătească, în atâta liniște, pentru o viață națională proprie, dacă în capul împărăției ar fi fost un monarh care să urmărească politica reacționară ce ar fi dus la persecuțiuni violente, fie ca politica liberală ce la ar fi dus la o federațiune.

Mai sunt și alte cauze, care se opun federațiunii. Pe de-o parte sentimentele naționale sunt așa de dezvoltate la națiunile ce compun monarhia Habsburgilor, încât foarte îndoielnic că ele se vor mulțumi cu o federațiune, e mult mai probabil că vor voi să se alipească populațiunilor aceeași rasă. Iar acolo unde conștiința națională nu e încă destul de dezvoltată și luminată pentru ca această alipire să se facă dela sine și de bună-voe, de sigur că ea va face cu forța, căci pentru multe popoare desmembrarea Austriei și unirea cu frații lor din monarhia Habsburgilor este singura țintă și singura scăpare. Pe de altă parte unele popoare din monarhie și în deosebi Ungurii s'au obicinuit deja atât de mult cu independența lor, încât e greu de conceput că vor consimți să primească acum, să se pe același picior cu alte popoare pe care orî le țineau în jug, orî le considerau inferioare lor. Mai curînd vor încerca să ducă o luptă desperată și să pue în joc toată existența lor națională, decât să abdice astfel puterea lor.

Dar mai este încă ceva. Austria menținut atâta vreme, încât a dat un credința că se va menține întotdeauna și desmembrarea ei este o utopie, fiindcă ea

diat 9692 documente, iar 125 au cercetat cărți vechi românești dintre 1508—1830.

Cele mai însemnate daruri făcute în anul pentru colecțiunile noastre sunt următoarele:

Ministerul instrucțiunii publice a trimis volume manuscrise din Dicționarul românoman de Dr. G. A. Polizu (C, D, E, F, G, H, K, L, M).

Administrațiunea Casei Bisericii a dat un rodnic ajutor siliințelor Academiei de a studia pentru studii rămășițele neperdute ale activității cărturarilor români din trecut dăruind 178 cărți vechi (în 307 volume) și 73 volume manuscrise slavone, grecești și românești din secl. XVI—XVIII.

Ministerul afacerilor străine a cumpărat dăruit Academiei o prețioasă colecțiune de documente, medalii și stampe, rămase dela un posatul General E. Pencovici, unul din cei mai zelosi adunători de cărți și documente vechi românești, din cari făcuse Academiei un bogat pe când era în viață.

Colecțiunea de manuscrise, documente, scrisori de valoare istorică, s'a mai îmbogățit, următoarele daruri:

Dl D. C. Sturdza-Scheianu ne-a oferit 20 ceți, 9 hărți geografice, o colecție de foi vechi și tipărituri din secl. XIX, 7 fotografii, 43 volume dosare și manuscrise, și o interesantă colecție de peste 3000 scrisori și documente vechi din familia sa.

Colegul nostru dl T. Maiorescu a dăruit volume manuscrise și 72 tipărituri din biblioteca părintelui său Ioan Maiorescu. (Va urma)

30 volume de 2.754 coale tipărite, cuprinzând 17.518 documente din anii 1199—1849, dintre cari 2.717 din colecțiunea fondatorului Eudoxiu Hurmuzachi, și 14.801 adause de Academie.

Bogate culegeri de copii de documente relative la relațiile externe ale trecutului nostru stau în depozitele Academiei în așteptare să le vie rîndul pentru a fi și ele tipărite, ca să arunce lumină tot mai puternică asupra celui mult frământat trecut al patriei noastre.

V. Biblioteca.

Biblioteca noastră, atât prin bogăția materialelor cât și prin organizarea ei a ajuns la o însemnată mare și este de folos netăgăduit, mai ales pentru cercetătorii limbii și istoriei noastre românești. Bunăvoința Guvernului pentru colecțiunile noastre s'a arătat și în anul trecut, asigurându-se și mai mult și mai bine ca până aci prosperarea lor prin votarea legii din 19 Martie 1904, prin care atelierele de arte grafice sunt obligate a trimite lucrările lor în câte două exemplare Bibliotecii Academiei și Bibliotecii centrale din Iași și în câte un exemplar Fundațiunii universitare „Carol I“.

Comisiunea permanentă a Bibliotecii va va arăta în obișnuitul ei raport mersul satisfăcător al acestor colecțiuni.

Numărul cetitorilor în sala cărților tipărite a fost în 1904 de 7558, cari au consultat 28.103 volume, cerute prin 8174 buletine. Osebit de aceasta s'au mai împrumutat acasă 749 volume la 52 persoane. Sala manuscriselor și documentelor a fost vizitată de 1274 cetitori, din cari 852 au consultat 3510 volume manuscrise, 297 au stu-

ea ei era garantată prin înalte considerații de politică generală europeană. Astfel ca puterile europene erau grupate până în urmă și astfel cum puterile erau cârmuite, echilibrul european avea nevoie de Austria. Într-un război ca între imperiul Ottoman și Apusul de o parte; între Rusia și Balcanii pe de altă parte să existe un stat care prin întințarea lui și prin prestigiul său bine stabilit, să fie o pedecă pentru unul și o teamă pentru altul. Inșă cu cât înaintăm cu atât acești condiționi de înaltă politică pierd din valoarea lor.

(Va urma).

Războiul ruso-japonez.

— 10 Aprilie.

Londra. Apariția flotei prime și a doua a apelor chineze arată, că *Rosdestvenski* e în curs să înceapă marea luptă navală.

Nu se știe, unde e flota lui *Togo*; dar rapoarele de cercetași au telegrafat deja amiralului sosirea flotei ruse; iar *Togo* se prepară să împedecă eșirea flotei ruse de lângă Vladivostoc.

Trecerea corăbiilor ruse pe lângă Singapore a fost ceva mare. În coloane, foarte multe au trecut. Mult public privea flota de la arm.

Opinia foilor specialiste e, că *Rosdestvenski* are tunuri mai bune, decât ale lui *Togo*; corăbiile lui *Togo* sunt mai omogene, și mișcă cu mult mai mare ușureală; au mai mulți ofițeri mai bine pregătiți. Disciplina e lașă nimic de dorit; e oțelită în lupte, și face foarte mult la atacuri cu torpede. Cu alte vorbe *flota lui Togo e ca și câștigătoare de biruință.*

Câmpul de luptă.

Tokio. Un batalion rus de infanterie și un sotniț de cavalerie a ocupat Cialuciu, la 100 de mile de Ciangciu; au fost însă din nou înfrunși. A doua zi 24 sotniț cu mai multe tunuri au reînceput atacul, dar au fost silite să se retragă. Puterea principală a atacătorilor s'a arătat la Pamiensang. Japonezii au avut zece morți. Perderile Rușilor sunt 60 morți și răniți.

Melpe prusiac pe câmpul de război.

Berlin. Prințul prusiac *Leopold* nu va călători pe câmpul de luptă; va merge numai în Belgia, fiindcă ca să străbată la cartierul rus general, ar trebui să treacă printre pozițiile Japonezilor, ceea-ce e curată imposibilitate.

Înainte a unei lupte navale.

Benang. Doauă vapoare sosite aici spun, că drumul de Malacca s'au văzut patru escadre japoneze. S'au observat și niște încrucișătoare japoneze; se vede că au fost cercetași. E generală credința, că *rendez-vous-ul celor două flote va avea loc pe apele chineze.*

London. Flota baltică unită a lui *Rosdestvenski* azi gata de luptă înainte pe apele chineze. Cu mare nerăbdare se așteaptă vestea despre ciocnirea celor două flote: *ultima luptă pentru stăpânirea mării.* De o săptămână se tot vorbește, că *Rosdestvenski* a ajuns pe apele chineze, până când azi se dovedește că-i fapt. Nu se știe nimic din planurile lui *Togo*. S'a afirmat că el a trimis în față mai multe încrucișătoare și torpede, ca să cerceteze mișcările flotei ruse. E probabil, că *Togo* așteaptă deja pe apele chineze a sili la luptă pe *Rosdestvenski*, așa că suntem în ajunul celei mai mari lupte maritime.

Hongkong. În urma sosirii a 30 corăbiilor de război pe apele dintre Benang și Singapore flota japoneză de pe apele chineze se lasă pe mare. În ajunul sosirii lui *Sutley* azi sosește în Singapore, coșul de război *Ocean* și un alt încrucișător urmas.

— Știri din pagini străine. —

Planul lui Oyama. Data aceasta Oyama nu să tragă tot folosul din biruința câștigată.

Urmărirea a încredințat-o lui Kuroki, zis și „Generalul înainte”. Dar, Rușii stricând podurile în urma lor, au reușit a înceteni urmărirea. Primejdia cea mare pentru Ruși nu e însă în atacurile asupra centrului armatei rusești, ci în înaintarea aripelor japoneze, de o parte și de alta. Din pricină, că Japonezii au superioritatea numerică, nețăgăduită, *Linevici* nu poate să se gândească a ține piept unui atac serios, ci va trebui să se retragă neîncetat, din poziție în poziție.

Nu începe încă, că *Oyama* vrea să ocupe *Harbinul*, care e o rospântie de căi ferate, căci acolo se întâlnește linia *Harbin-Mukden-Liaoiang-Inkon-Dalnyx*, etc., cu cea dela *Tsitsikar-Harbin-Vladivostoc*. Prin reușita acestei ocupări, Rușii nu numai c'ar pierde o mulțime de provizii, muniții, etc., dar și comunicațiile cu *Vladivostocul* ar fi tăiate și cetatea aceasta condamnată ar cădea. Dacă se adevărește și vestea, că în baa *Posiet* în apropiere de *Vladivostoc* au debarcat două diviziuni japoneze și-ar fi creat o bază nouă de operații.

Din alte știri însă ar urma, că *Oyama* plănuiește mai mult ceva: vrea să rupă comunicațiile dintre armata din *Mandșuria* și Rusia. S'ovnuiește că *Nogi* înaintează prin *Mongolia* spre *Tsitsikar*, se tot întărește. Dacă reușește operația, soarta armatei rusești ritrăna dela proviziile ce mai are la îndemână. Singura scăpare, de o cam dată, pentru Ruși, ar fi să se retragă la *Vladivostoc*; dar și această cale le-ar fi închisă, dacă e adevărat, că o ermată japoneză a debarcat la *Posietbăi*.

Nu începe vorba că *Linevici* nu poate să se sprijine pe ajutoruri din Rusia. Până ce va putea să-i fie de ajutor armata cea nouă de 500.000 de oameni, ce Rusia a hotărât a mobiliza și trimite lui *Linevici*, vor trece multe luni, va sosi și toamna. *Oyama* înaintează mereu, dar la amândouă aripele armate întregi, nu coloane, — caută să întoarne aripele armatei rusești. Totdeodată *Oyama* dă măsurile cele mai mari pentru a nu fi expus la vre-o lovitură din coastă sau la vre-o întoarcere. *Oyama* își așează trupele, cu frontul spre dușman și le sprijinește cu îngrijire unele pe altele. Face aceleași mișcări, pe cari le-a făcut când cu înaintarea lui *Nogi* și *Oku* spre Nord, în timpul bătăliei dela *Mucden*. Când *Nogi* înaintase mai sus de *Mucden*, au început a înainta și celelalte oști, așa că Rușii n'au mai putut să-i fie piept unde-va și s'au retras, după ce slăbându-și centrul ca să întărească aripele, Japonezii le-au rupt centrul cu desăvârșire.

Apoi, în vreme ce *Nogi* înaintează la Apus, se mai pare, că în spre Kirin înaintează *Kamimura*. De o camdată acest pericol e cel mai mare pentru Ruși.

Regele Carol

despre evenimentele mondiale.

Ziarul „*Neue Freie Presse*” publică în Nr. dela 5 Aprilie st. n următorul articol: „*König Carol von Rumänien über die Weltereignisse*” și pe care-l traducem textual.

Doi jurnaliști vienezzi, editorul „*Revistei politice și economice*”, *Corneliu Engel*, și redactorul *Iohan Lichtenstadt*, sosiți de cât-va timp la București, au fost primiți în o audiență mai lungă la regele Carol.

Domni publiciști au fost invitați să se prezente la orele 6 seara și audiența a durat până la 9 jumătate în splendida sală de lectură a palatului regal.

Conversațiunea a început cu chestiunile balcanice. Regele Carol s'a declarat de tot optimist în privința menținerii păcii în Orientul balcanic. Tot recunoscând serioșitatea situațiunii în Macedonia, M. S. fu de părere, că în anul acesta pacea nu se va turbura. Regele pune temelie pe înțelepciunea principelui *Ferdinand* al Bulgariei, pentru-că el s'a afirmat, ca un regent circumspect și va feri Bulgaria, ca să fie trită într'un război. Poate că va reuși să prevină izbucnirea unui război chiar și pentru anul viitor. În tot cazul România are un interes, ca să nu ajungă lucrurile la război. Marile Puteri se nizuiesc să îmbunătățească soarta populațiunii din provinciile Turciei europene, și România urmărește cu cel mai viu interes această nizuință din punctul de vedere al numeroasei populațiunii române. Deși ea e deosebită prin limbă, religione, și naționalitate, la care ține mult populațiunea românească, totuși ea e credincios devotată Sultanului.

Aceasta o știe Sultanul, și i-a făcut concesii.

Afară de aceasta reprezentanții marilor puteri în unanimitate au sprijinit postulatele acestei populațiuni.

După aceasta Regele Carol a menționat cu o deosebită insistență bună voința contelui *Goluchowski* și a baronului *Calice*.

În urmă, Regele aduse conversațiunea asupra stării lucrurilor din Austro-Ungaria, și se exprimă în termenii cei mai aleși manifestându-și venerațiunea și simpatia adine sudletească, cu privire la împărat. Regele Carol cunoaște în toate detaliile ei situațiunea și urmărește cu o încordată atențiune fie-care fasă a negocierilor, ce sunt în curs. Speră însă, că în cele de pe urmă tot se va rezolva criza, cu bine.

Venind vorba despre ultimele știri de pe câmpul de război din Manciuria. Regele e de opiniune, că modul actual de război al Rușilor foarte puțin se deosebește de tactica din 1877. *Kuropatkin* e un strateg al defensivei.

În război, nu e atât de desavantajios d'a fi în ofensivă, cât în defensivă. Regele, după ce a observat mișcările trupelor ruso-japoneze în jurul *Mucdenului*, după situațiunea trupelor beligerante, consemnate, p'o hartă foarte întinsă de însuși, a prevăzut, cu opt zile înainte dezastrul bătăliei dela *Mucden* pentru Ruși. Cartierul principal al rușilor nu păru a fi fost bine instruit asupra mișcărilor ofensive ale japoneșilor. Probă e, că unii atașai militari străini, informându-se precis acum câteva săptămâni, dacă pot să părăsească, fără nici o grijă, cu concediu posturile lor, li-s'a spus, că pot să se ducă unde vor, căci abia în câteva săptămâni se va da bătălia generală. Evenimentele a luat însă o altă întorsătură.

Știrile publicate acum de curând asupra stării armatei ruse dovedesc d'o parte, că din trupele rusești un mare procent din ce se arătase, nu era trimis pe câmpul de război: și că, de altă parte forțele efective erau inferioare numărului, ce se indicase.

Astfel, că odată neexactitatea era în plus apoi în minus.

Despre eroismul soldaților ruși, Regele s'a exprimat în termenii cei mai călduroși. Tot asemenea s'a exprimat, M. S. și în privința împăratului *Nicolae*, ale cărui calități nobile le-a laudat.

Cât despre greaua încercare economică, prin care trecu România în urma secetei din anul trecut, Regele vorbi cu multă durere de inimă. Țara putu să se ridice cu propriile sale forțe. Situațiunea fusese grea de tot. Țăranilor le lipsea nu numai cerealele de sămânță, ci și mijloacele de trai; Statul a sărit în ajutorul lor. Sute de mii au fost ajutați din resursele Statului. În privința aceasta România e un exemplu în lume. Sistemul de economie, ce 'și-a impus guvernul român ca o datorie de când cu criza economică din 1899, s'a adevărit ca bun, și a oferit statului mijlocul să scape talpa țării din o mare primejdie. Paralel s'au dezvoltat, sub protecțiunea Regelui și spre binele țării, și băncile populare. Deja până acum sunt peste 800 de bănci, și prin mijlocirea lor s'a împărțit ajutoarele de hrană, și tot prin ajutorul lor se va opera restituirea ajutoarelor distribuite țăranimii lipsite. Dacă recoltele vor fi bune, atunci în trei ani toate avansele vor fi plătite. Micile pierderi, la care s'ar putea aștepta România agricolă, nu numără. Băncile populare sunt un progres față cu băncile *Raffaisen*, și Regele e încântat, că a sprijinit introducerea lor.

Țara românească e o țară foarte bogată; recoltele ajung câte odată la dublu peste cele normale. Pe unele proprietăți se face agricultură intensivă.

După aceste Regele aduse vorba asupra diferitelor mijloace d'a putea sălta agricultura, și adăoga că, anul trecut, n'ar fi putut scăpa țara de calamitatea secetei, prin nici un sistem de irigațiuni, de oare-ce secasera chiar și isvoarele. Apoi Regele adăoga, că industria petroleului, ce se dezvoltă din ce în ce tot mai mult, compensează, cel puțin în parte, relele recolte.

Venitul a fost anul trecut de 200 de milioane, din care 80 de mil. se datoresc exportului petroleului. Actualmente se studiază și cestiunea pătulelor de rezervă; nu s'a decis, ce sistem se va perde din vedere.

În urmă Regele trecu la Liga agrară a Europei centrale și observă, că Rusia nu se poate lăsa d'o parte.

În privința acestei Ligii agrare, Regele e în corespondență cu profesorul *Dr. Julius Wolf* și

afără c'o deosebită plăcere, că s'a înființat la Viena o secțiune a Ligei agrare europene centrale, care poate fi sigură de toate simpatiile sale. Pe câtă vreme Americanii zic, că America să fie a Americanilor, să fie și Europa a Europeanilor!

În decursul audienței a venit vorba și asupra chestiunii ovreilor. Regele afirmă, că chestia ovreiască nu e nici religioasă, nici măcar de rasă, ci exclusiv economică.

Situațiunea ovreilor din alte State vecine influențează pe aceia a celor din România.

Cu timpul ameliorările începute în chestiunea aceasta, vor continua.

La sfârșitul audienței, Regele a revenit la chestia Macedoniei. Pentru menținerea ordinii și a păcii trebuie sporit numărul ofițerilor europeni în mod considerabil. Trupele să se recruteze din proporțiunea indigenă. Regele ar dori, ca din trupele acelea să facă parte și Cuțovlahii. Aceștia se vor dovedi harnici. Pentru restabilirea ordinii, în momentele de față, n'ar fi toamnă potrivită o autonomie a Macedoniei, și nici pentru stabilirea păcii. Regele insistă apoi asupra deosebitei influențe a Rusiei atât în Turcia, cât și în Bulgaria. Această influență nu se poate paralisa.

E în interesul Europei, ca Rusia să 'și mențină situațiunea sa în concertul european. Echilibrul politic al Europei are trebuință de puterea de mare stat a Rusiei. În special Bulgaria se conduce de ochii Rusiei.

Când Rusia nu e pentru o acțiune războinică în peninsula balcanică. Bulgaria nu va întreprinde nimic pe propria sa răspundere! Se poate urmări, d'aproape, în ce conexiune stau mișcările bandelor bulgărești, în Macedonia, cu evenimentele din Extremul-Orient. După fiecare vîștă știre bandele devin mai îndrăznețe. Regele se întemeiază însă pe deșteptăciunea (Klugheit) — mai sus Regele se întemeiază pe înțelepciunea (Weisheit) a Regentului bulgar care e einsichtsvoll! adică circumspect.

De altmintearea prințul Ferdinand a dovedit că e un regent înțelept făcând vizitele știute unor Curți europene.

*

Înainte d'a concedia pe cei doi jurnaliști vienezi, Regele se întreține cu dînșii de chestiuni locale privilegiate la Abbazia și Gastein, mai ales de Gastein, unde M. S. face promenadele sale pe jos obișnuite.

Dar, Regele Carol nu se putu separa de confrății noștri vienezi, fără a nu se interesa, din nou, de împăratul Francisc-Iosif, a cărui agerime de minte și înaltă înțelepciune se probează în cele mai grele împrejurări.

DIN ROMANIA.

Dela Academie.

Comunicarea d-lui Hepites. De vre-o șapte, opt ani încoace, spune dl Hepites, s'a răspândit în Europa credința, că se pot împrăști norii de grindină prin bombardare cu tunurile. Înainte de a deveni chestia aceasta o preocupare a oamenilor de știință, deja exista de multă vreme în popor credința, că norii de grindină se risipesc la sunetul clopotelor, pe cari și astăzi le trag țărani prin satele din Germania și Austro-Ungaria și după cum se știe și prin Moldova, când bate grindina sămănăturile pe câmp. Din vremurile cele mai vechi popoarele și-au format diferite credințe asupra acestei calamități agricole și-au căutat în diverse chipuri să-și scape ogoarele. Credința generală în popor e și astăzi, că se sperie norii vrăjmași prin șgomot de pușcă s'au prin sunetul clopotului. E o credință copilărească aceasta, căreia însă oamenii de știință au încercat să-i dea oareșicare bază științifică. Și s'au găsit speculanți, cari să-și tragă foloase pe urma acestor credințe mai mult s'au mai puțin întemeiate. Așa s'au fabricat tunuri anume pentru spargerea norilor, înființându-se stațiuni de bombardare în puncte, unde se abătea de obicei grindina. Spre desfacerea acestor tunuri fabricate s'a făcut propagandă în favoarea bombardării norilor în toată Europa. S'au ținut și congrese în scopul acesta; la Casele în 1899, la Padova în 1900, la Lyon în 1901 și la Graz în 1902. Con-

gresele au însărcinat comisiuni cu cercetarea rezultatelor, cari au depus la început rapoarte a priori favorabile înmulțirii stațiilor de bombardare, dând și explicațiuni, ca tunurile să bată tot odată, și în toate stațiunile, la momentul indicat de meteorologi. Rezultatele obținute totuși în urmă n'au fost satisfăcătoare, astfel că în congresele dela Lyon și Graz s'au produs divergențe de opinii, majoritatea oamenilor de știință, fiind incredințată, că chestiunea bombardării norilor de grindină, trebuie să dea faliment.

S'a emis părerea, că înainte de a combate pe un dușman atât de înverșunat, trebuie să-i cunoaștem în amănunțite mai întâiu condițiile, în cari ni-se prezintă.

Trebuie să răspundem la întrebările: Cum să producă acest fenomen atmosferic? La cari înălțimi? Prin ce schimbare a straturilor de aer.

Răspunsurile celor mai însemnați bărbați de știință au fost până acum hotărât contra credinței, de a se putea sparge norii prin bombardare.

Din contră în America se face aceste exerciții pentru adunarea norilor de ploaie; două lucruri contradicțoare. D. Hepites dă sfat agricultorilor noștri să-și asigure sămănăturile, singurul mijloc de scăpare.

*

Comunicarea d-lui Tocilescu. Dl Tocilescu a vorbit de Limes scythicus și opera de romanizare la Dunărea de jos. Într'o cuvântare de înalt și cald patriotism d-sa a fixat atențiunea membrilor Academiei asupra epocii glorioase romane, când se așezau limitele imperiului lumii spre a ține la distanță hordele cutropitorilor barbari.

Romanii, zice d-sa, n'au căutat să cucerească pământ, politica lor a fost să civilizeze lumea barbară. Prin puterea lor de a îmblânzi popoarele nestatornice, lacome după prăzi, Romanii au dominat lumea. În ori-ce parte își așezau stăpânirea, ei întemeiau sate și orașe comerț și industrie. Pretutindeni pe urma lor restau bună starea și fericirea. Ei n'au purtat războiu decât atunci, când barbarii le prădau țara, nimicind progresul. Pentru păzirea hotarelor imperiului Traian a colonizat cu Romani marginile mai expuse cutropirilor. Iar partea cea mai amenințată de barbari erau gurile Dunării.

Pe aci se strecurau năvalnice toate semințiile sălbatice dinspre pînăturile întunecoase ale Asiei. Aci trebuiau să păzească sentinelele neadormite romane, ca țara română să nu fie călcată. Dunărea nu era un hotar destul de apărător, trebuiau zidite cetăți și tunuri, șanțuri și valuri. Dobrogea e plină de astfel de lucrări apărătoare; tot astfel Moldova și ambele maluri ale Dunării. Dl Tocilescu ne face apoi o interesantă nomenclatură de castre romane, care toate dovedesc silința Romanilor de a eterniza opera lor civilizatoare. Puterea de romanizare a strămoșilor noștri a făcut să nu piară urma dominațiunii lor la gurile Dunării. Popoarele, cari au urmat numai politică de jaf și cucerire, s'au stins fără urmă, pe când pe urma Romanilor au rămas puterile civilizatoare latine: Italianii, Francezii, Spaniolii, Portugezii și Românii.

Dl Tocilescu încheie frumoasa sa cuvântare cu speranța, că Românii vor ști să ducă mai departe opera de civilizație a strămoșilor, puși aci la gurile Dunării, să păzească hotarele de incursiunile barbare.

Pământul pe care-l călcăm, e plin de urme, rămășițe din acel trecut glorios de acum 2000 de ani; să-l cercetăm de aproape, să reinviem memoria străbunilor de pe inscripțiunile pietrelor rămase ca martore acelor timpuri îndepărtate să petrecem cu înțelea gândului distanța vremii și să continuăm a fi vrednici fi ai Romei eterne.

Dela societatea pentru fond de teatru român.

Sedința comitetului Societății pentru fond de teatru român din 14/27 Martie s'a ținut sub prezidiul dlui președinte Iosif Vulcan.

După terminarea agendelor formale s'a intrat în discutarea chestiunilor din programa ședinței.

S'a citit raportul dlui A. Bena, student la academia imper. de muzică din Berlin, care fusese însărcinat de comitet cu studiarea sistemelor fonografe și a chestiunii: dacă se poate face trebuințare, în sens practic, de acest mijloc de științei tehnice moderne, întru colecționarea discotelor populare? Afacerea aceasta fu dată comitetului spre studiere de adunarea generală din Brad, la propunerea dlui Dr. Branște.

În legătură cu raportul dlui Bena s'a înaintat apoi cererea dlui Dr. Ios. Popovici, pentru ajutor anual de 2000 cor. întru realizarea scopului: întemeierea unui laboratoriu, în Budapesta pentru de a studia cu ajutorul fonografului lectele limbii românești, în vederea creării muzicii limbii românești. Dl Dr. Popovici a în planul său și o secțiune fonografică, pentru fixarea și a cântecelor rostite și cântate, ca să prindă sadența accentului, farmecul melodiei, secretul ritmelui, și de aceea cere și sprijin societății pentru fond de teatru, pe care tot o preocupă problema aceasta. Comitetul la raportul dlui Bena, raport, ce dă informații și convingătoare, la cunoștință și decide a publica în organul Societății în „Familia”. Cu privire la cererea dlui Dr. Popovici, comitetul declară în principiu dispus a o sprijini, apreciind silințele laudabile puse întru realizarea unui mare. Rezolvarea cererii s'a amânat până altă ocaziune însărcinând comitetul pe dl Bena să studie situația financiară, luând cu băgare în vedere „dispozițiile finale” ale planului de acțiune, care mărginesc cadrele speselor timp de 10 ani.

Comitetul central al Asociațiunii: a. întărind comitetului pentru votarea sumei de 1000 cor., pentru instalarea unei scene în sala teatrului muzeului național, arată, că a înscris Societatea pentru fond de teatru român în șirul membrilor fondatori ai muzeului național; b. comunică termenul fixat pentru ținerea adunării generale a societății în șirul festivităților, ce se va ține în Sibiu, din incidentul inaugurării muzeului anume 27 și 28 August n.; c. invită comitetul de a participa cu produsele Societății la expozițiile; cere propuneri cu privire la reprezentările teatrale prevăzute în programă, resp. să se pregătească și arangieze de comitetul Societății. Comitetul ia cele cuprinse în punctele a și b la cunoștință. Pentru pregătirea unui program conform căruia să se participe la expoziție, însărcinează biroul. Afacerea arangierii reprezentățiilor teatrale luate în programă pentru zile de serbătoare dela inaugurarea muzeului național, o lasă comitetului Asociațiunii. de care rezolvarea ei o pot îndeplini mai cu succes comitetele arangiatore locale, cari sunt în număr a cunoaște împrejurările și a fi la dispoziție.

O soră a fericitului artist român, Gheorghe Porumbesc, se adresase încă la ședința prezidată de dl Vulcan cu propunerea ca Societatea să cumpere opera needitată „Craiu nou” cerând 1000 cor. și 100 exemplare tipărite, comitetul a resp. că de și datorința stă pe o linie mai departe a problemei, ce-i incumbă acum Societatea admite totuși a o îndeplini, în vederea asigurării manuscrisului, dacă se face un ofert mai redus. De tipărit nu poate fi vorba, fiind că se redă spese prea mari, fără prospecte de a se vinde. În ședința aceasta s'a dat un nou ofert. Comitetul oferă pentru acel manuscris 500 cor. și i-se dă și dreptul de reprezentare.

Isprăvindu-se blanchetele de diplome pentru membrii fondatori ai Societății, comitetul adresase încă astă toamnă către institutul de grafice „Minerva” din București, pentru a tipări nouă formulare în baza artei grafice de Institutul Minerva n'a putut executa această comandă. Comitetul a decis a se adresa către atelierul celebru dl Smilgelschi, cu rugarea, ca să pregătească o schiță, ce se va executa apoi în tipografie.

S'a mai decis a se tipări anuarul noștru la tipografia „A. Mureșan” în Brașov care a luat și tipărirea anualelor de până acum, în rânduiri din urmă, spre cea mai deplină împlinire.

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stote pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brinn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHTNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITATE de STOFE ENGLIEZES COLORATE PENTRU VESTIMENTE

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Aprilie 1905.

— **11 Aprilie n.** În ziua aceasta a sfârșit din 1848 regele Francisc Iosif. Ungurii considera însă de ziua proclamării drepturilor lui în Ungaria, 15 Martie. De oare-ce 15 Martie miroasă însă a răscoală, Bánffy Dez-o, duse ordin, ca oficios să se serbeze 11 Aprilie. Ungurii fac însă mai bine: le serbează pe amănunțit, adică sarbează pe una, țin pe cealaltă: mai bine două zile de sărbători, decât una? Amintirea zilei de 11 Aprilie, care se serbează prin toate școlile, s'a serbat și la semiteol-pedagogic român din loc. Discursul lăsa pe rostul di prof. Dr. Suciu.

— **Fișpanul Bihorului își ia catrafusele.** După multe vreme cu mari păreri de rău să părăsi fișpanul Dr. Lad. Böethy postul său: schimbat doar sistemul. Fi-va oare mai bun sistemul nou și lua-va în considerare, că în un fel ca de românește trebuie să fie român fișpanul? Eac d lui Böethy îi zicem: cale bună.

— **Moartea lui Dionis Cimponeriu.** Ni-se vorbește din Sarajevo: Directorul de telegraf militar și șeful D. Cimponeriu în 26 Martie noaptea la două ore și-a dat sufletul în mâinile Creatorului. El a fost membru stimat și iubit al societății din Sarajevo; moartea lui lasă adinci regrete. El a fost decorat cu mai multe ordine. În 1862 și-a început cariera, ca oficiant al postei ces. și reg.; în urma calităților lui distinse a avansat iute; ca telegrafist a luat parte la expediția din 1866 în armata de nord.

Fie-i țarina ușoară!

— **Epilogul demonstrației din Oradea.** S'a scris pe tapet, vezi doamne, în „Biharmegyeyi lapok“, că studentii români să nu mai fie priși în casină. Comitetul nu știm să fi hotărât în chestie; dar, dacă așa e vorba: studenții români n'are de ce să le pară rău.

— **Necroloage.** Cu inima întristată aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, prietinelor și cunoscuților încetarea din viață a neuitatei noastre amamă, soacră, soră, bunică și străbunică văd. Doamna Morariu nasc. Luția, care după lungă boală și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 11 Aprilie d. a. la 6 oare în etate de 70 ani.

Rămășițele pământești se vor depune pe la ora 10 Aprilie n. d. a. la 9 oare. Fie-i țarina ușoară.

— **Poșta de azi ne-a adus o veste bună;** un simpatic membru al societății noastre s'a stins în floarea vieții. Moartea lui lasă regret general.

Familia decedatului dă de știre cunoscuților și prietinelor următorul anunț funerar:

Subscris în numele lor și a număroșilor lor răsunători, amici și cunoscuți, cu nespuse dureri anunță că:

Dr. Eugen Șimonca,

decedat de avocat, în etate de 29 ani, după boala moribundă și greu, dar suferit cu creștină răbdare și paciență, după-ce a fost împărțit cu soția sa, Sacraminte ale muribunzilor la 9 April st. n. și-a dat blândul suflet Creatorului său, ear rămășițele neuitatului defunct se vor astruce pe la ora 11 bisericeii gr. cat. la 11 April st. n. la ora p. m. în cimiterul gr. cat. din Drăgești.

Drăgești, 9 April 1905.

In veci amintirea lui!

Roza Șimonca măritată Mircea, Gligoriu Șimonca, Letiția Șimonca m. Papp, Augustin Șimonca, ca frați și surori. Alexandru Mircea, doctor, Ioan Papp, preot, Lucretia Papp măritată Șimonca ca cumnați.

Primeasca întristata familie sincerile condoleențe!

— **Parlament în Filipine.** Anul viitor, conform planurilor celor noui ale lui Roosevelt, în Filipine li-se va acorda o largă autonomie și vor dispune d'oa cameră proprie de deputați. Dreptul de „Veto“ îl va avea guvernorul general.

Alegerile parlamentare se vor face în 1907, iar parlamentul se va deschide în 1908.

— **Corupția rusă.** *Novoje Vremja* scrie: Mai zilele trecute au sosit câte-va butoaie de

vin din Grecia pentru armata rusă. Abia a sosit cadoul la gară. I-au și dus să-l vândă și când un brutar a cumpărat unul din ele, a putut ceti inscripția, ce era pe fundul butoiului: *Oficerilor viteji ai Rusiei — recunoscătoare Grecia.*

— Nu mai puțin interesant e faptul, ce-l comunică un editor de cărți. Dintr'o carte dăruise două sute de bucăți armatei ruse de pe câmpul de rebel: când colo, ce să vezi: în piață se vindeau cărțile cu 10 copeici, pe când adevăratul preț era o rublă și jumătate.

— **Rară pinacotecă.** De bună seamă cel mai imponent spital e *Ospedale Maggiore* din Milano; e vechiu, din secolul al XVI. cu fontispiciu renesanșial din veacul, ce am spus. E obicei vechi în Italia, că 'n fiecare spital găsești busturile, or statuile fondatorilor, așa că ori-ce spital italian mai vechi e un adevărat muzeu. Muzeu sunt tot deodată spitalele publice din Milano, Ferrara, Padua.

Se vede, că Italia trăește o epocă fericită pe terenul, de care e vorba. Donatori sunt acolo la ordinea zilei. Milanezii au hotărât adecă să se fotografieze, iar fotografiile celor noi cinci sprezece donatori să fie espuse în spital. Suma fundațiilor acestora ajunge opt sute de mii de lire. ceea, ce zău, nu-i lucru comun. Intre binefăcători sunt bărbați, femei, conți, industriași, funcționari; iar cei ce au donat câte o mie de lire sunt foarte mulți.

— **Morbul ambasadorului rusesc din Peking.** După informații din Petersburg se știe, că ambasadorul rus din Peking *Lessar* a căzut în un morb foarte primejdios. Și-a pierdut chiar și conștiința.

— **Universitatea din Dobrițin.** Orașul Mezőtur a votat 200.000 coroane pentru înființarea universității din Dobrițin și pentru aranjarea unei catedre.

— **Fata generalului rus.** Teresia H. fata de 22 de ani a unui general rus, când călătoria către Cannes după Cracovia a observat, că cu-fărul de mână i-a dispărut. Fata a bănuț cu furtul pe doi tineri, ce erau cu ea în acelaș cupen ear după ce s'a cercetat bagagiul acelor tineri și nu s'a aflat nimic, flota a început să devie infuriată. A intervenit poliția, călăuzii... destul că s'a aflat tașca în un loc, unde o uitase fata. Ea și-a cerut iertare dela cei doi tineri.

— **Declarația reginei englese.** Se telegrafează dig Paris: Regina englesă *Alexandra* a spus unui corespondent: Menirea reginei e ca ținându-se departe de politică, să ceară a micșora miseria generală. Voi bărbații vreți război; noi, femeile, dorim pacea, Rege drept m'a crescut; de aceea cu frică mă îngrozesc de război. Teama mea continuă e că materialul aprinzibil să nu pună în flacări întreaga lumea.

— **Repausul dominical al crîșmelor.** Societatea regnicolară de agronomie a cerut dela guvern, ca să orînduiască repaus dominical obligatoriu pentru crîșme și rachierii așa ca 'n comune ca o populație sub 3000 de suflete în zilele de Duminecă și sărbători să fie deschise crîșmele numai după amiază dela 4 până la 9 ceasuri. După-cum se vede prea mare merit n'are cererea în sine, fiind-că de fapt în lupta antialcoolică, ce se urmează, n'are nici o importanță. În Anglia peste tot sunt închise crîșmele în acele zile. Ar trebui să se lucreze deci și la noi pe alt teren și altcum.

— **Vifore cu zăpadă în Germania.** Telegramme din Germania, în deosebi din Germania mijlocie anunță, că acolo-s înfricoșate viforeacompaniate de ninsoare. Până acum după datele oficioase nouă oameni și-au pierdut viața.

— **Concurentul.** În fine are și Vilhelm II concurent și încă concurent puternic, căci el este președinte Statelor-Unite, Roosevelt. Zi de zi știu să scrie ziarele ceva extravagant despre el. În fine va deveni gelos Vilhelm II.

Se răspândise mai zilele trecute vestea, că Roosevelt va petrece vara în singurătate. Despre asta au scris multe lucruri humoristice ziarele. Cu alte cuvinte Roosevelt a fost la ordinea zilei. Au scris apoi, că 'naintea trenului lui Roosevelt s'a aflat dinamită — noroc, că s'a delăturat la vreme. Bine e cel puțin, că în alb îmbrăcatele fete, cari l'au primit pe președinte, n'au răsfirat înaintea lui bombe în loc de flori.

Și-acum președintele e la vânătoare. Dar el înștiințează pe locuitorii casei albe (parlamentul american) despre isprăvuri prin telegrama fără sîrmă. Ș'apoi să nu fie gelos Vilhelm II, când ziarele scriu atât de mult despre faptele lui Roosevelt!

— **Gluma de April a lui Mork Twain.** Aprilie e luna prostiilor. Dar „cine sapă groapa altuia, însuși cade 'n trînsa“. Twain a urtat prin ziare, că i-a perit pisica neagră. Cel ce o va găsi, va primi bogată răsplată. Zis și făcut.

De dimineța până sara veni'au oameni cu câte-o pisică neagră subsuoară; în zadar le spuneau servitoarele, că pisica cu pricina a fost ascunsă în podul casei. — Twain de bună seamă altădată nu va mai face o așa glumă.

— **Formulele salutarilor.** În Orient Arabul zice: „Să-ți fie dimineța frumoasă!“.

Dumnezeu să-ți acorde favorurile sale! zice Otomanul cu gravitate.

Persanul pronunță o salutare de acest fel: „Umbra ta să nu scadă nici odată!“

Egiptenii: „Cum merge transpirația? Asuzi sănătos?“.

Chinezii: „Ai mâncat orezul? Stomacul funcționează bine?... E în bună ordine?“.

Vechii Greci aveau inima veselă: „Bucură-te“, ziceau ei.

Grecii moderni, oameni de afaceri se salută zicând! „Ce faci?“, adică cum merg afacerile.

Românii primitivi se salutau: „Vale! Salve!“, adică „Fii sănătos, fii tare!“

Românii decadentei se tratau întâlnindu-se: „Dulcissime rerum:“ O cel mai dulce dintre lucruri!

În Italia se zice: „Cum mergi?“

În Spania: „Cum o duci?“

În Germania: „Cum te afli?“

În Anglia: „Cum faci să meargă?“

În România: „Bună ziua“, „Bună vremea“ și răspunsurile caracteristice: „Bună să-ți fie inima“ sau „Să fii sănătos“.

— **Căsătoria moștenitorului de tron al Germaniei.** Se telegrafează din Berlin, că s'a fixat definitiv terminul căsătoriei moștenitorului presumptiv al Germaniei pe 6 Iunie. Mireasa, principesa *Cecilia* va sosi în 4 la Berlin, unde va fi primită în adevărat triumf.

— **Alt advocat dispărut.** E poate al treilea caz, în vremea din urmă. Sunt așa de mulți în Budapesta și toți învățați la trai ușor și bun. Veniturile însă sunt puține și vor fi tot mai puține în măsura ce le crește numărul. În cercurile advocatiale a făcut senzație dispariția advocatului Dr. Erdős Kálmán, care de 4 zile nu se știe unde se află. Și-a închis locuința și pe ușa cancelariei a pus un afiș prin care își roagă clienții să s'adreseze, în toate afacerile la advocatul Dosa Ferencz. Poliția-l curentează pe nefericitul advocat, până acum însă fără rezultat.

— **Colonel sinucigaș.** Colonelul penzionat Adolf Bromberg, în Panciova s'a sinucis Joî din cauza unei boli incurabile. El era de 74 de ani.

— **La telefon.** În ziarele americane se poate citi următoarea dramă: Tînărul oficiant de bancă *Treves* s'a îndrăgostit de fata șefului său, care fată încă trăda aceleași sentimente. Bancherul, un milionar foarte bogat firește ar fi vrut, ca să aibă iarăși un ginere de aceeaș teapă, adecă foarte bogat și i-a și spus, că fiul fabricantului *Krantz* îi e alesul mire. Tînărul *Krantz* s'a învîrtit mult pe lângă frumoasa fată, dar nici decum n'a reușit să-i placă gingașei Elly. Era aproape ziua fidațării; de aceea fata sili pe *Treves* să se declare înaintea tatălui ei. Faptul a fost, dar *John Strux* a respins cererea înflăcăratului amoret. În ziua premergătoare fidațării după dejun, când era la masă întreagă familia bancherului, sună telefonul.

— Cine vorbește? — întrebă *Strux*.

— *Treves* — fu răspunsul

— Ce vrei?

— Imi repet cererea. Indrăsnesc să cer mâna fetei d-tale.

— Eu din nou îți deneg cererea.

— Asta vă e ultimul cuvînt?

— Ultimul.

Pocnet s'a auzit la telefon, ca de pistol. *Strux* bănuind ceva rău cu trăsura a mers la bancă. La telefon *Treves* era culcat la pămînt fără simțiri, plin de sânge. L'au dus în spital. Frumoasa Elly, când a aflat, ce s'a întîmplat, contra voinții părinților săi s'a pus să vegheze la capul bolnavului. Trei zile a zăcut fără simțire tînărul, când în fine deșteptându-se află lângă sine pe Elly. Preotul spitalului în-ă în aceea zi în taină i-a cununat. După serviciul divin a adormit și tînăra fată a mers acasă la părinți. Tata a iertat pe fiică-sa ș'acum cei mai buni medici cearcă să redea lui *Treves* viața, fericirea.

— **În pădure.** Înfloritoare tragedie s'a întîmplat zilele trecute în *Asch*, în care e vorba despre *Niederreuth*. De acolo adecă de câte va

zile dispăruse țesătorul Gaspar Gemeinhardt cu întreaga familie lui; fie-cine gândia, că s'a mutat, fiind-că casa ș-așa era să ajungă nu peste multă vreme la dobă. Mai mulți înși au și umblat să-i caute, dar în zadar fost-a ori-ce trudă. Într'una din zilele trecute un lemnar venind prin pădure dădu de nefericita familie: goală, sdrâmțoasă, libnită de foame. Gemeinhardt îi povesti, că n'a mâncat de mai multe zile.

S'a întors în sat lemnarul și-a dat de știre gendarmeriei. Dar până s'ajungă jandarmii acolo pe Gemeinhardt îl omoriseră fetele proprii, iar ele înșiși se făcuseră nevăzute.

Se crede, că fetele suferiau de mania religioasă.

— **Colonelii de honvezi, ca comandanți de bataillone.** La armata comună așa ceva e la modă deja de mult. Pe lângă locotenenții-coloneli, maiorii, ba chiar colonelii îndeplineau funcția asta. Acum M. Sa a permis, ca colonelii să poată fi întrebuințați în aceeași calitate și la honvezime.

— **Omorul unui nebun.** Se telegrafează din Cathoviț: Azi dimineață un proprietar de case a împușcat pe stradă cu revolverul pe medicul dr. Geister. Ueigașul nu de mult ieșise din casa de nebun.

— **Miliardarii.** În America toate sunt mari: natura și oamenii. Acolo-i patria libertăților, acolo sunt izvoarele bogăției nemiluite. Acestea se varsă, pe acolo, par'că, în cascade, ca Niagara, și curg în mălci uriașe, ca apele Amazonului.

An înaintea-mi portretele celor trei mai faimoși plutocrați americani: Rockefeller, Carnegie și Pierpont-Morgan. Câte și trei se chiamă regi a câte ceva: întâiul, al petrolului — cum am zice, împăratul găzarilor — al doilea, al oțelului, iar cel din urmă, al cărbunelui.

Rockefeller se înfățișează cu o figură foarte expresivă și într'o atitudine aristocratică. Al zice că-i un sportsman, care altă treabă nușar fi având pe lume, decât să-și vadă colorile triumfând la curse. El e, cu toate acestea, numai un înfricoșat trustist, care și pe noi ne bagă în flori, după ce pe Germania a băgat-o într'o cofă... cu gaz.

Carnegie și-adeuce foarte cu răposatul G. Vernescu, și are mania bibliotecelor populare. O nobilă manie.

Pierpont-Morgan se arată cu cap de diplomat hismarmekian; are și el mania darurilor prețioase.

Dar mai presus de toate, oamenii aceștia milioane multe au, și sunt filantropi, nu fără ostentațiune — ca toți parveniții insolenți, căci parveniți sunt și ei: de jos plecați, au ajuns, prin muncă, prin inteligență și prin învîrtirea celei mai jidovești specule, să stăpânească piețele lumii. Ce sunt sărăcuții Rothschildzi pe lângă ei! Niște golani, așa zicând.

Se spune, că ei nu mai știu, ce să facă cu banii. Sărbările lor familiare ar fi sămănând cu petrecerile dintr'o mie și una de nopți, iar că nevetele și fetele lor ar fi purtând în gură dinți falși de... diamant. Poate, că și obielele rîndașilor lor vor fi fiind de mătase...

Dar fericiți să fi fiind ei oare? Negreșit, fericirea nu poate fi partea numai a ciobanilor fără cămașă pe ei; totu-și, miliardar și fericit par'că nu rimează. De ce? Pentru că niște oameni, cari nu se satură de prăsirea banilor și ale căror griji se întorc în giurul lăcomiei de a svânta de pe fața pământului pe ceilalți industriași de felul lor, fie cât de mici, strângându-i în cătușile unor trusturi neîndurate, mare bătaie de cap — dacă nu și de cuget — trebuie să fi având.

Cu toate acestea, nu știu, zău, care cioban despuiat nu și-ar schimba fericirea pe acea bătaie de cap a unui Rockefeller, a unui Carnegie, a unui Pierpont-Morgan... Omul e, mai înainte de toate, un animal ambițios — dacă nu-i născut idiot...

— **Somn primejdios.** Grădinarul bulgar Ioan Stoianovici din Oradea-mare visând ceva s'a întors, în somn, așa de nenorocos, încât cuțitul dela brau i-a intrat în pântec și i-a spintecat stomacul.

— **Noul pericol galbin.** Se publică în Statele-Unite un prețios document despre creșterea producției aurifere și adecă de douăzeci de ani încoace.

În 1881 producția mondială era 6.873.064 once (o oncă 31 gr) în valoare de 142 milioane, și 1 dolar.

În 1896 ea s'a ridicat la 9.820.075 once în valoare de 203 milioane dolari.

În 1900 producțiunea era de 12.684.358 once în valoare de 262 milioane, și 2 dolari.

În 1904 s'a ridicat la 16.926.109 once, va să zică 358 milioane, 9 dolari.

Până 'n 1885 principale state producătoare sunt Australia, Statele-Unite și Rusia. Din 1886 Transvaal ocupă loc de frunte. Apoi în 1896 ținuturile din Clondyce (Canada) ocupă locul de frunte. Trebuie să adăugem, că India și Mexico progresa de 4 ani încoace.

Din 1885 până 'n 1904 exclusiv extracția a costat mai mult de douăzeci miliarde de coroane.

O așa augmentațiune pune lumea 'n temere: aurul se va ieftini; pericolul galbin.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul Dr. V. Ny. Manuscriptele publicate nu se înapoiază.

ECONOMIE.

Arad, 11 Aprilie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 10 April. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April (100 clgr.)	17'08—17'82
Secară pe April	17'04—14'42
Ovăș pe April	13'80—13'82
Cucuruz pe Maiu	14'80—14'82
Grâu pe Octombrie	16'60—16'72
Secară pe Octombrie	13'34—13'36
Grâu pe Maiu	17'66—17'68

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	17'76—17'78
Secară pe "	14'42—14'44
Ovăș pe "	13'80—13'82
Cucuruz pe Maiu	14'80—14'82
Grâu pe Octombrie	16'80—16'82
Secară pe "	13'30—13'32
Grâu pe Maiu 1905	17'66—17'68
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
240—260 măști metrice grâu cor.	16.00—16.40
110—190 " " cucuruz "	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
" " orz:	14.40—14.60
" " ovăș:	13.40—13.60

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
500—600 măști metrice grâu cor.	8.40—8.60
800—900 " " cucuruz	7.60—7.80
Semnare nominală: secară	7.90—7.40
" " orz:	7.40—7.50
" " ovăș:	6.70—6.80

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 79—100 klg.	Cor.	16'90—17'—
80— " " "	"	16'—17'10
Secară: 100 " "	"	14'10—14'15
Orz: " " "	"	14'00—14'50
Ovăș mercantil 100 klg.	"	13'70—13'75
" cernut " " "	"	13'50—13'55
Cucuruz vechiu " " "	"	15'80—15'85
" nou " " "	"	15'50—15'55

Tîrgul de porci din Kőbánya.

— 10 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 129—130 fil.; bătrîni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 134—135 fil.; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 260 klg. 135—136 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 131—132 fil.

Numărul porcilor: la 4 April 1905 a fost 25,530 buc. în 5 April s'a adus 233 bucăți, s'a transportat 193 bucăți a ramas prin urmare pe piață 25,574 buc. Căutarea a fost mai ales la cei grași vie.

Bibliografie.

A apărut:

„Alegerea unei cariere“ de Ștefan C. Ioan, București. Editura „Librăria Națională“. Prețul 50 bani.

La „Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria“, studiu critic de „Mai mulți ortodoksi“. Retipărire din „Telegrafal Român“. Sibiu 1905. Se poate procura dela tipografia arhidiecezană în Sibiu. Prețul nu e indicat.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Wash așteptă până se depărtară nițel și să servă liniștit, cu jumătate voce:

— Acest ticălos de sălbatic a susținut și venise să caute pulbere de pușcă și whisky la amicul său fetele palide. Colonelul îi răspunse că avea trebuință pentru sine de toată porțiunea de pulbere, pentru a fi gata să primească după merit pe Indianii, care nu respectează niciunul altuia. A adăugat, că într'u cât privea whisky-ul, dănsul nu bea nici odată și că, chiar de ar fi avut, nu i-ar fi dat șeful. Cred, că va da numai tutun și o pătură roșie.

— Dar' se va mulțami șeful cu atâta? — sinuă Thornley. N'ar fi fost mai prudent să respingă fără a-i da ceva? Acest lagăr este ocupat într'un loc prea neprimicios, dacă acest lagăr are de gând să se întoarcă la noapte, pentru a fura arme sau altceva, ce i-a deșteptat pofta.

— Ne vom întoarce aici după cină, domnule Wash Carrol, cam răstit. Crezi dar' Eduard și suntem începători în asemenea lucruri? Colonelul și eu vom veghia și vom lucra pentru siguranța generală, după dejun, pe când d-ta te ocupă de cele două iepe, care trebuie să dresăm. Dar' să tăcem, iată că se întoarce șeful.

Seminolul într'adevăr apărea din nou, la toate covîrtirului trăsorei, în care se aflau toate bagajele particulare ale colonelului. Fața sa zimbătoare și prostănacă. El purta pe brațul său o pătură de bumbac, de un roșu viu. În mîna dreaptă ținea un pachet enorm de tutun neprob de calitate inferioară.

— Sub braț purta luleaua — drapel.

El trecu pe lângă fete, dar' fără să le privească, și dispăru repede în dosul buchetului arbori, în care-și lăsase calul legat.

Colonelul, care ieșise după el din tabăra, îl urmări un moment cu ochii, apoi zise, săsându-se mai bine lui Carol:

— Nu pot crede, că acest Indian să fie de răutăcios, pe cât ai binevoit a ni-o spune prietinel?

— Ah!

— Da, mi-se pare un băiat naiv și mult binevoitor și cinstit. Era atât de fericit, că i-am oferit acea pătură roșie și acel pachet de tutun!

— Nu crede asta, unchiule, zise Linn. Acest om e primejdios. Este un vicelan și răutăcios, te încredințez!

— Aceasta este și părerea mea. Pentru că sa era plină de amenințări pentru viitor și înflorat ca mușcată de o viperă, când și-a lăsat capul și m'a privit, pentru-că m'a apucat risca trecerea sa, adăose Tennessee.

— Aveți aceeași părere și d-stră, domnule Thornley?

— Da, de sigur, zise Thornley.

— Cât despre mine, zise Wash Carrol, o voce adâncă și ca dus pe gânduri, lîmbrău, că n'ai pus un pachet de arsenic în tutunul tău. D-ta ești prea bun și prea drept pentru locui în bărăganele Texasului.

— Ce spui!

— Crezi dar', că acest ticălos a venit cu gândul să-ți ceară tutun și o pătură, sau whisky și pulbere?

Dar', de sigur! era atât de fericit, încât pot crede...

— Era fericit că a căpătat ceva. Dar' amăgește-te! A venit pentru a vă spiona iată ce a făcut tot timpul, cât a stat pe aici și la schela d-tale sau cu d-ta.

— Crezi?

— Cred, că trebuie să fiți cu luare amănunt și dacă nu veghiăm va reveni la noapte cu ceata sa de tâlhari, pentru a vă prăda, și nu și mai rău.

— Este cu puțință? oftă colonelul încrezător. Atunci cu cât ne vom instala în acest loc mai descoperit, cu atât va fi mai bine!

— Aceasta e și părerea mea, insimă cu rol. Și aici voiam să te aduc. Crede-mă pierde nici un moment! părăsește aceste locuri care sunt primejdioase, foarte primejdioase. Încredințez, pentru d-ta și ai d-tale.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Nichia.

Struguri
pentru
dessert
de toate și
cele mai bune
soiuri curate
cu garanție,
de asemenea
cea mai bună
colecție de
struguri
lunguleți
și mlădițe de prima calitate, liferează

Primul stabiliment de altoi de struguri
de lângă Tirnava.

Proprietar: Gaspari Frigyes, Medgyes,
Nagyküküllő-megye.

Catalog ilustrat gratis și franco.

IOSIF HEGEDŰS
Cronometrar. Clasornicar și Giuvergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fa-
bricanților Glashutten din Elveția. Excluziv
singur. Clasornice cu precizie. 550

Ujházi Ede
giuvaelier
atelier de gravuri
Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)
(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giu-
vaere, tot felul de reparări
abatjour etc. Schimbări
de aur și argint conform
cursului de zi.

Comandă din provincie să execute prompt.
Asortiment de articoli de optică.
Reparări de oroloage.
Prețuri culante.

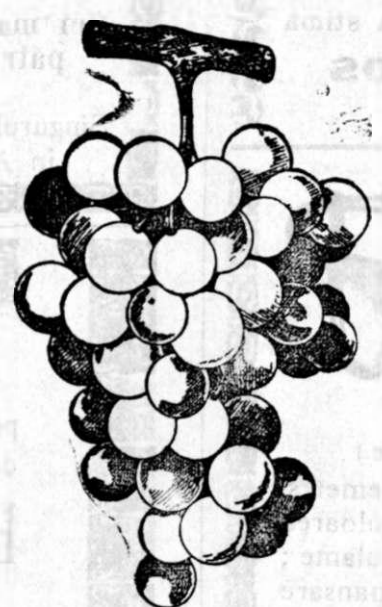
464

Igaz
Sándor

clasornicar și giuvaergiu.
ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

argint calesc cumpăra p. prețul
mai mare de zi, ori schimba pentru
alte obiecte de aur și argint

Plantațiune de vie 420
cu ocaziunea Mileniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dăinuitori
va avea cel ce va cere gratuit catalogul
cu prețuri al culturii de vițe de vie celei
mai mari maghiare, care a fost întemeiată
cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea
statului.

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2 1/2 — 3 HP.

PUCH: Naumann — Germania și
Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:
Pfaff, Naumann, Haper, Singer,
cu prețuri convenabile, cu garanție și con-
diții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,
fabricant de lucrări tehnice-electrice
— Arad, Szabadság tér 7. —
Mare atelier special de reparație

farmacie 568
cu centru românesc cu o circulație
de vânzare. Informații mai de-
tales pot afla la administrația „Tribunei“.

Intemeiat în 1874.

Noutate! Noutate! Noutate!

Pardesiu „ŞAGUNA“

pentru preoți și teologi,

Fason nou, Fason nou, Fason nou.

Numai la mine se poate căpăta.

Din acelaș material veste și nădragi pentru preoți. Haine francoise-Iosif es-
clusiv pentru teologi. Rânduri de haine, pardesiu din postavul cel mai la
modă, pregătite după moda cea mai nouă se pot alege după plăcere în pră-
vălia mea.

Fie-care bucată se ajustează la dorință și fără plată.

Serviciu conștientos! Prețuri eftine!
25% cruțare!

Comandă din provincie se execute convenabil.

Cu stimă:
Moskovitz Zs.
Arad, Színház épület.

— Telefon orașenesc și comitatens 534. —

Am onoare a aduce la cunoștință P. T. publicului
băbraților, că mi-au sosit:

postavurile cele mai noue
de primăvară și vară

asa zicând toate fabricate ungare, engleze, franțuzești.
Pentru cea mai nouă metodă de croit și cea
mai bună execuție răspund, drept aceea rog p. t. pu-
blicul local și din provincie, să-mi dea sprijinul său.

KARPELESZ ZSIGMOND
croitor-bărbătesc.
553 Deák Ferencz-utca 32.

Să pǎrtinim industria dela noi!

Primul deposit aradan de parisole și paraplee —
construcții proprii.

NASSAN R.
562 Arad, Szabadság-tér 19.

Parisole, paraplee, corturi de gradină, paraplee de
gală, corturi pentru ingineri, umbrele pentru copii, um-
brele elegante se pot alege. — Reparatură se efectuează
în aceeași zi.

— Să sprijinim industria dela noi! —

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg-ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electrical de fotografie pe hârtie

in care in decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estime:

- 1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fl.)
- 1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor.)
- 3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând visitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

Kohn Lajos
fotograf.

473

Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

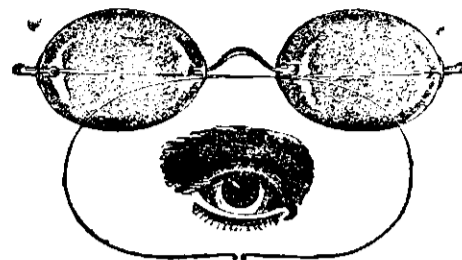
303

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Deiaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui **RODENSTOCK** fără reflex din fabrica de articole optice a lui G. Rodenstock din München

Fără rame!

Sticlă de cristal, omogenă foarte străvezie.

Fără rame!

Lipsiți cu totul de împărăștierea deasă neplăcută a ramei sticlei.

Cei mai buni și perfecți pentru vederea curată și pătrunzătoare, pentru cruțarea și menținerea forței vizuale.

Singurul reprezentant în Arad și jur **Samuil Dick**

567
orologier și fabricant de articole optice. Colțur Străzii Ioan Weitzer.

Cele mai cu sic uniforme și articole pentru uniforme in prețurile cele mai moderate pregătește:

Braun János și Soțul

croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

853

Strada Szalacz și Kölcsey 6.

TIPOGRAFIA „TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Filud arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu dotațiuni modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opuri, manuale, tabelării în orî-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.